

به نام خدا

مسردانامی

در تاریخ فلسفه

نویسندگان:

امیر اخلاقی

دکتر حسن مهرمنش

انتشارات کب

گپناشر

دارنده عنوان نایب مدیر کتاب پزشکی سال ۱۳۹۴

برنده جایزه کتاب سال ۱۳۹۰

برنده جایزه کتاب فصل زستان ۱۳۸۸

کلیه پانزده هزار و کتاب و خانواده ۱۳۸۶

E.mail:
gapnashr@gmail.com
www.gapnashr.com

سرشناسه: اخلاقی، امیر، ۱۳۵۸ -

عنوان و نام پدیدآور: مسیر دانایی: جستاری در تاریخ فلسفه / نویسندگان امیر اخلاقی، حسن مهرمنش؛ ویراستار علیرضا اخلاقی.

مشخصات نشر: رشت: گپ، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۶۹ ص.

شابک ۹۷۷-۶۰۰-۷۱۹۷-۶۵-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیا

دارنده: کتابخانه: ص. ۱۶۷ - ۱۶۹.

عنوان دیگر: جستاری در تاریخ فلسفه.

موضوع: فلسفه - تاریخ

موضوع: Philosophy - History

شناسه افزوده: مهرمنش، حسن، ۱۳۴۷ -

رده بندی کنگره: ۱۶۱، ۱۵۱، ۱۶۱/۲

رده بندی دیویی: ۱۹۰

شماره کتابشناسی ملی: ۱۸۴، ۴۹۰

مسیر دانایی - جستاری در تاریخ فلسفه

نویسندگان	امیر اخلاقی - دکتر حسن مهرمنش
ویراستار	علیرضا اخلاقی
ناشر	نشر گپ
مدیر تولید	مینا زری دوست
صفحه آرایی	موسسه هنر و اندیشه
نوبت و سال چاپ	نخست - ۱۳۹۶
شمارگان	۵۰۰ نسخه
بها	۱۲۰،۰۰۰ ریال
شابک	۹۷۷-۶۰۰-۷۱۹۷-۶۵-۳
آدرس ناشر و سفارشات:	۱- تهران - صندوق پستی ۵۹۹۴ - ۱۴۱۵۵ - تلفکس: ۶۶۴۳۷۳۳۲ (۰۹۰۲۳۲۵۷۵۰۰)
مراکز پخش و سفارش ارسال کتاب:	۲- رشت - خ حاجی آباد - تلفکس: ۳۳۲۴۴۳۱۵ - ۱۳۰ مرکز فروش اینترنتی www.gapnashr.com (۰۹۰۲۳۲۵۷۵۰۰) - (۰۲۱) - ۶۶۴۳۷۳۳۲

طبق قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان، هرگونه کپی برداری، تکثیر کلی یا جزئی از مطالب کتاب، بدون اجازه ی کتبی ناشر، پیگرد قانونی را به همراه دارد.

فهرست

۵	پیش گفتار.....
۹	فصل اول: از اسطوره تا فلسفه.....
۲۱	فصل دوم: سه فیلسوف بزرگ.....
۳۷	فصل سوم: فلسفه، دین و علم.....
۴۷	فصل چهارم: مباحث میانی (قرون وسطا).....
۵۱	فصل پنجم: فلسفه‌ی اسلامی در ایران.....
۷۳	فصل ششم: رنسانس دوان نوزایی.....
۸۱	فصل هفتم: نوزایی فلسفه.....
۸۹	فصل هشتم: تجربه گرایی.....
۱۰۱	فصل نهم: عصر روشنگری.....
۱۱۱	فصل دهم: رُمانتیسیسم.....
۱۱۷	فصل یازدهم: هگل.....
۱۲۳	فصل دوازدهم: بازگشت به آینده (کرکه‌گور و مارکس).....
۱۳۳	فصل سیزدهم: داروین.....
۱۴۵	فصل چهاردهم: فروید.....
۱۵۵	فصل پانزدهم: نیچه، سارتر و دیگران.....
۱۶۳	فصل شانزدهم: پرسش بی‌پایان.....
۱۶۷	فهرست منابع.....

پیش‌گفتار

گسترش دانش و پیشرفت تکنولوژی، امروزه بشر را در جایگاهی قرار داده که برای بسیاری از پرسش‌هایش پاسخی قانع‌کننده دارد؛ با این همه، هنوز پرسش‌هایی باقی مانده که پاسخی به ظاهر قانع‌کننده‌ی آن، روح کنجکاو آدمی را ارضا نمی‌کند. برخی از پرسش‌ها بسیار دیرینه‌اند؛ آنچنان که می‌توان آن‌ها را در زمره‌ی نخستین کنجکاو‌های انسان در رویارویی با طبیعت به حساب آورد. هر چند طی هزاره‌ها، فلسفه علم و دین از دیدگاه‌های گوناگون بر باور انسان نسبت به پدیده‌هایی از این دست تأثیر گذاشته‌اند؛ ولی همواره دیدگاه‌های نو به کنجکاو‌های نخستین بشر بازگشته‌اند و باز به همان پرسش‌هایی رسیده‌اند که فلسفه در جستجوی پاسخی برای آن‌ها بوده است. گسترش دانش، از یک سو بسیاری از کنجکاو‌های بشر را ارضا می‌کند و از سوی دیگر جلوه‌هایی از همان

پرسش‌های قدیمی را با شگفتی بیشتری پیش روی او قرار می‌دهد. رازهایی چون کشف وجود انسان، زندگی پس از مرگ، چگونگی پیدایش جهان، جوهری هستی و اسرار خلقت، از آن دست پرسش‌هایی است که کشف ناشناخته‌ها، یافتن پاسخ برای آن‌ها را پیچیده‌تر می‌کند. از این رو می‌توان ادعا کرد؛ انسان امروزی هنوز درگیر همان شگفتی‌هایی است که از آغاز با آن‌ها روبرو بوده‌است.

برای درک آسان‌تر، می‌توان پیدایش انسان نخستین را همسان به دنیا آمدن کودکی داشت که تازه چشم به جهان می‌گشاید. برای کودک نوزاد، جهان و همی پدیده‌های آن سرشار از تازگی و پر از شگفتی است. نوزاد بی‌آن که بداند؛ از آن‌ها از اسیر شگفتی است و به محض چشم‌گشودن، با نخستین پرسش‌ها روبرو می‌شود. از این روست که به سوی همه چیز دست دراز می‌کند تا پدیده‌های پیرامونش را بشناسد و با آن‌ها هماهنگ شود. اشتیاق برای دانستن، همان راز سرگشاده‌ای است که انسان را از موجودات دیگر متمایز می‌کند. در واقع همین شگفتی و کنجکاوی است که در هزاره‌های نخست انسان را در مسیر دانایی قرار می‌دهد و موجب پیدایش فلسفه می‌شود.

فلسفه چیست؟ این همان پرسشی است که در جستار پیرامون فلسفه نخست باید به آن پاسخ داد. در تعریف کلی، فلسفه آزاثرین نوع فعالیت انسان است و به هیچ پدیده‌ی ویژه‌ای محدود نمی‌شود. به دلیل همین گستردگی است که هیچ یک از تعاریف گوناگون به راستی گویای چیستی فلسفه نیست و هیچ تعریفی برای آن کامل و رسا به نظر نمی‌رسد. فلسفه در واقع، تفکر است؛ تفکری درباره‌ی اساسی‌ترین و کلی‌ترین موضوعات جهان که انسان در زندگی با آن‌ها روبروست. موضوع تفکر در فلسفه، وجود (هستی) است؛ به عنوان جنبه‌ای از واقعیت‌های ابدی و همیشگی، آن هم از دیدگاهی که علوم دیگر به آن نمی‌پردازند.

در این خصوص تعاریف دیگری نیز ارائه شده که هر کدام بخشی از چیستی فلسفه را از دیدگاه یک دانشمند یا فیلسوف بیان می‌کند. اولین بار فیثاغورس با استفاده از واژه‌ی یونانی philosophi خود را فیلسوف (به معنای دوستدار دانایی) معرفی می‌کند. از نگاهی دیگر ارسطو فلسفه را علم به احوال موجودات، آن گونه که وجود دارند؛ می‌داند و ابن‌سینا فلسفه را آگاهی بر حقایق تمام اشیاء به اندازه‌ای که برای انسان ممکن است؛ تعریف می‌کند. طی سال‌ها گاهی فلسفه مترادف حکمت گرفته شده و زمانی علمی مدنی و فرا بشری تلقی شده‌است. در تعریفی متفاوت، جرجانی مانند تعدادی از فلاسفران مسیحی و اسلامی باور دارد که فلسفه، شبیه شدن به خدا به اندازه‌ای که توان انسان برای تحصیل سعادت ابدی است. تعاریفی از این دست بسیار است. دانشندان و فیلسوفان نامدار از بیست و پنج قرن پیش تا امروز در این درباره دیدگاه‌ها، گوناگونی عرضه کرده‌اند که هیچ‌کدام تعریف قانع‌کننده‌ای را ارائه نمی‌کنند. آنها به اختلاف نظرها دامن می‌زنند. به دلیل همین پیچیدگی است که در پایان، قرن بیستم، فیلسوفان جدید به این نتیجه می‌رسند که مجادله‌ها را کنار بگذارند و به جای جستجو برای یافتن تعریفی جامع و کامل به مقولات اصلی فلسفه بپردازند.

سال ۱۹۹۰ دو فیلسوف پست مدرن فرانسوی، ریکل دلیوز^۱ و فلیکس گاتاری^۲ با انتشار کتاب فلسفه چیست، تلاش تاریخی را به تماشا می‌گذارند؛ ولی این کتاب هم، چیزی جز بیان نظر دو فیلسوف در مورد فلسفه نیست؛ درست مانند سده‌های گذشته که این پرسش همواره به مرور از فیلسوفان بزرگ با محوریت چیستی فلسفه منجر شده است. در نهایت، این باور غالب می‌شود که روایت‌هایی از این دست به جای آن که پاسخی برای پرسش چیستی فلسفه باشد؛ تنها نشان می‌دهد که فیلسوفان دیگر چه دیدگاهی

1- Gilles Deleuze

2- Pier FELIX Guattari

نسبت به فلسفه داشته‌اند. بر این اساس در پایان قرن بیستم، فیلسوفان جدید به این نتیجه می‌رسند که به جای جستجو در چیستی فلسفه، باید کار فیلسوفان بزرگی مورد بررسی قرار گیرد که نماینده‌ی فرهنگ‌ها، دوره‌های زمانی و سبک‌های گوناگون فلسفه هستند. آنچه در این کتاب پیش روی شماست؛ به پیروی از باور فیلسوفان جدید، به کار فیلسوفان پیشین می‌پردازد و مجامع‌های از دیدگاه‌های فلسفی را با نثری روان و ساده به علاقمندان پیشنهاد می‌کند.